

بسمه تعالی

تدبر در دعا استاد غفرانی

جلسه ۴ - ۱۳۹۴/۰۴/۳۱

آیا حضرت یعقوب علیه السلام برای دیدار حضرت یوسف علیه السلام ((دعا)) نکرد ???

آیا حضرت یوسف علیه السلام برای رهایی خود از زندان ((دعا)) نکرد ???

آیا مادرمان حضرت زهرا اطهر سلام الله علیها هر شب تا سحر برای نجات مردم از ظلمات، غفلت و جهالت و فهم امامت و ولایت ((دعا)) نمی فرمود ???

آیا حضرت مهدی عجل الله تعالی برای رفع غیبت و ظهور حق دعا نمی کنند ???

این حضرات نازنین و عزیز دنبال چه ((اجابتی)) بودند ???

امام حسین علیه السلام در دعای عرفه دنبال چه ((اجابتی)) بودند ???

تمام مسلمانان در نمازهای روزانه و شبانه ی خود با گفتن ((اهدنا الصراط المستقیم)) دنبال چه نوع ((اجابتی)) هستند ???

سوال :

اجابت یعنی چه ???

(۸ / انفال / ۲۴)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَٰهٌ

نَحْوُ شُرُوءٍ (۲۴)

ای اهل ایمان! هنگامی که خدا و پیامبرش شما را به حقایقی که به شما [حیات معنوی و] زندگی [واقعی]

می‌بخشد، دعوت می‌کنند اجابت کنید، و بدانید که خدا میان آدمی و دلش حایل و مانع می‌شود [تا حق را باطل

و باطل را حق مپندارد] و مسلماً همه شما به سوی او گردآوری خواهید شد. (۲۴)

(۲۱ / انبیاء / ۸۷)

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضِبًا فَظَنَّ أَن لَّنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ (۸۷)

و صاحب ماهی [حضرت یونس] را [یاد کن] زمانی که خشمناک [از میان قومش] رفت و گمان کرد که ما [زندگی

را] بر او تنگ نخواهیم گرفت، پس در تاریکی‌ها [ای شب، زیر آب، و دل ماهی] ندا داد که: معبودی جز تو نیست

تو از هر عیب و نقصی منزهی، همانا من از ستمکارانم. (۸۷)

((مفتاح اول)) :

الهی اعوذ بک من علم لا ینفع

سوال :

کدام علم لا ینفع است ???

وقتی افراد یقین دارند که در یخچال منزلشان آب خنک هست و قتی می دانند که در شیر آب منزلشان آب هست

و یا وقتی کنار رودخانه آب را می بینند حتی کودکانه با آب ، بازی هم می کنند .

اگر آنها تشنه نباشند یقین و دانایی و دیدن و بازی در استفاده و بهره بردن در استفاده از آب ، هیچ فایده ای برایشان ندارد ؛ و لذا دستی به سوی آن دراز نمی کنند . اما اگر همان افراد تشنه باشند ، دیگر حتی به : دانایی و یقین و دیدن آب هم نیازی ندارند ، بلکه ... به هر احتمالی هم توجه کردند و برای یافتن آب مثل حضرت هاجر مشتاقانه ((سعی)) می کنند و انواع ابتکار را هم از خود بروز می دهند .

دینداری مردم جهان هم همینطور است زیرا آنها با فطرتشان یقین دارند که : آسمان و زمین و تمام خلایق ((خالق)) دارد و همه ی آنها وجود خدا را می فهمند و غالب مردم جهان ، ((می دانند)) که ((حسابرسی و جهنمی)) هم هست.....

(۲۹ / عنکبوت / ۶۱)

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ سَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ (۶۱)

اگر از آنان [که شرک می‌ورزند] بپرسی: چه کسی آسمان‌ها و زمین را آفریده و خورشید و ماه را رام و مستخر کرده؟ بی‌تردید خواهند گفت: خدا. پس چگونه [از حق به باطل] منحرف می‌شوند؟! (۶۱)

(۳۱ / لقمان / ۶۱)

أَمْ تَرَى أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ (۳۱)

آیا ندانسته‌ای که کشتی‌ها به سبب نعمت های خدا [چون باد، هوا و دیگر عوامل] در دریا روانند تا خدا برخی از نشانه‌های قدرت خود را به شما نشان دهد؛ بی‌تردید در این [واقعیت] برای هر شکیبای سپاس‌گزاری نشانه‌هایی [از توحید، قدرت و ربوبیت خدا] ست. (۳۱)

(۲۹ / عنکبوت / ۶۳)

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ (۶۳)

و اگر از آنان بپرسی: چه کسی از آسمان آبی نازل کرد و به وسیله آن زمین را پس از مردگی‌اش زنده ساخت؟ بی‌تردید خواهند گفت: خدا. بگو: همه ستایش‌ها ویژه خداست [و مشرکان دور از حقیقت‌اند]، بلکه بیشترشان تعقل نمی‌کنند. (۶۳)

پس تمام مردم به شکل‌های مختلف ((معجزات و قدرت)) خداوند را شنیده و دیده‌اند و ((می‌بینند)) و در نماز و عبادت‌ها و گرفتاری‌هایشان با او صحبت می‌کنند

(۲۹ / عنکبوت / ۶۵)

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّيْنَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ (۶۵)

[مشرکان تا در امنیت و آسایشند، بر آیین شرک تعصب دارند] پس زمانی که در کشتی سوار می‌شوند [و در وسط دریا امواج خطرناک آنان را محاصره می‌کند] خدا را در حالی که ایمان و عبادت را برای او [از هرگونه شرکی] خالص می‌کنند، می‌خوانند، و چون به سوی خشکی می‌رهاندشان به ناگاه به آیین شرک روی می‌آورند، (۶۵)

این شناخت فطری تا جایی که تقریباً هیچ یک از مردم جهان ((منکر خدا و آخرت و جهنم نیست))

اما چرا غالب مردم جهان با این همه علم و یقین و عبادت و صحبت، خود را ((محتاج و تشنه ی لقاء الهی)) و مکلف به اطاعت از او نمی‌بینند؟؟؟

چرا با این همه کشش فطری و شناخت عقلی و با اینهمه نیازهای متنوع و عمیق دائمی، چرا اکثر مردم جهان ((مشرک)) و غالب آنها به غفلت و کفر، نفاق، فسق، فجور، فساد، ریا، ربا، ظلم، دروغ و گناه و رذائل آلوده

اند؟؟؟

چرا غالب مردم جهان از خدا شرم نمی کنند؟؟؟

چرا به تورات و انجیل و قرآن عمل نمی کنند؟؟؟

چرا از ((جهنم)) نمی ترسند؟؟؟

و چرا از خدا ((طلبکارند))؟؟؟

و چرا به خالقشان ((توهین)) هم می کنند؟؟؟

(آل عمران / ۱۸۱)

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَفَتَلَهُمُ الْآيَاتُ بَعْضٌ حَقٍّ وَ نَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ

الْحَرِيقِ (۱۸۱)

قطعاً خدا سخن کسانی را که گفتند: «خدا نیازمند است و ما بی نیازیم»، شنید. به زودی آنچه را گفتند، و [نیز]

کشتن پیامبران را به ناحق [در پرونده اعمالشان] می نویسیم، و [روز قیامت] گوییم: عذاب سوزان را بچشید. (۱۸۱)

(عنکبوت / ۶۸)

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ (۶۸)

و کیست ستمکارتر از کسی که دروغی را بر خدا ببندد [که خدا بتان را شریک خود گرفته؟] یا حق را زمانی که

به سویش آمد تکذیب کند؟ آیا در دوزخ جایگاهی برای کافران نیست؟ (۶۸)

از منظر قرآن مشخصه ی مهم افراد از خود غافل و بی ایمان ، ((تکبر)) در عبادت و دعا است :

(سوره ی مبارکه غافر آیات ۵۹ و ۶۰)

إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَ لَا كَيْفَ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ (۵۹)

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ (۶۰)

یقیناً قیامت آمدنی است، هیچ تردیدی در آن نیست، ولی بیشتر مردم [به سبب تکبر و غرور] ایمان نمی آورند.

(۵۹)

و پروردگارتان گفت: مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم، آنان که از عبادت من تکبر ورزند، به زودی خوار و رسوا به

دوزخ درآیند. (۶۰)

(دعای ۴۵ صحیفه سجادیه)

سوال :

چرا ((ترکِ دعا)) ((استکبار)) است ؟؟؟

زیرا چنین فردی ، ((منکرِ آزمایش الهی)) شده و نگاهش به آسمانی نیست و ((خدا)) برایش مشکل گشا و کمال مطلق و ((معشوق)) نیست .

سوال:

تنها راه نجات انسان ؟؟؟

اینست که انسان با خود شناسی عاقلانه و عالمانه ، ((فقر ذاتی)) و ((عُربت)) خود را بفهمد تا مانند ((ماهی از آب بیرون افتاده)) تمام تلاش های خود را فقط و فقط برای ((قُربت)) به آن ((غنی ، حی ، قیوم))

ابراز و به ریسمان ((دعا)) بیاویزد و بگوید :

اللهم سدّ فقرنا بغيرنا
ای خدا با غنای خود فقر ما را
مسدود کن

پس به اندازه ی فقر و اضطرار و دعای انسان به او نعمت می دهند :

(فرقان / ۷۷)

قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْ لَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا (۷۷)

بگو: اگر دعایتان نباشد پروردگارم به شما ارجی ننهد، پس شما [که قاطعانه آیات خدا و پیامبرش را] تکذیب

کردید و به زودی [کیفر این تکذیب برای همیشه] ملازم [شما] خواهد بود. (۷۷)

زیرا انسان به اندازه ی ((افتقار و اضطرار)) خود به احتمالات عقلانیش احترام می گذارد و به دنبال آن حرکت می کند او به خاطر تشنگی حتی در فضا دنبال آبی می رود که فقط ((احتمالش)) را می دهد در حالی که شاید کمترین ((یقینی)) هم نداشته باشد .

پس دعا : وَ أَمَرَكَ أَنْ تَسْأَلَ لِيُعْطِيكَ ((دعا ، فرمان الهی است)) (نامه ی ۳۱ نهج البلاغه)

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله : «الدعا مَخُ العبادة» - «الدعا هو العبادة»

دعا ابرازی از جنس : ناله و تضرع و مغازله است میان مخلوق و خالق و عاشق و معشوق است .

بنابراین از منظر قرآن ، ((تمام حوادث)) ، بهانه هایی هستند برای ناله و تضرع و مغازله میان مخلوق و خالق :

(بقره / ۱۵۵)

وَلَبَلُّوْكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْحَرِّ وَقُوفٍ وَ الْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَ الْأَنْفُسِ وَ الثَّمَرَاتِ وَ بَشِيرِ الصَّابِرِينَ (۱۵۵)

و بی‌تردید شما را به چیزی اندک از ترس و گرسنگی و کاهش بخشی از اموال و کسان و محصولات [نباتی یا ثمرات باغ زندگی از زن و فرزند] آزمایش می‌کنیم. و صبرکنندگان را بشارت ده. (۱۵۵)

(انعام / ۴۲)

و لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ (۴۲)

و بی‌تردید ما به سوی امت‌هایی که پیش از تو بودند [پیامبرانی] فرستادیم؛ پس آنان را [هنگامی که با پیامبران به مخالفت و دشمنی برخاستند] به تهیدستی و سختی و رنج و بیماری دچار کردیم، باشد که [در پیشگاه ما] فروتنی و زاری کنند. (۴۲)

(انعام / ۴۳)

فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَ لَآ كُن فَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَ زَيَّنَّ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (۴۳)

پس چرا هنگامی که عذاب ما به آنان رسید، فروتنی و زاری نکردند؟ بلکه دل‌هایشان سخت شد و شیطان، اعمال ناپسندی که همواره مرتکب می‌شدند در نظرشان آراست. (۴۳)

(اعراف / ۹۴)

وَ مَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ (۹۴)

هیچ پیامبری را در شهری نفرستادیم مگر آنکه اهلش را [پس از تکذیب آن پیامبر] به تهیدستی و سختی و رنج و بیماری دچار کردیم، باشد که [به پیشگاه ما] فروتنی و زاری کنند. (۹۴)

(اعراف / ۲۰۵)

وَ اذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَ خِيفَةً وَ دُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَ الْأَصَالِ وَ لَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ (۲۰۵)

و پروردگارت را در دل خود بامدادان و شامگاهان از روی فروتنی و زاری و بیم و ترس به صدایی آرام و آهسته یاد

کن و [نسبت به ذکر خدا] از بی خبران مباش. (۲۰۵)

(بقره / ۱۵۶ و ۱۵۷)

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ (۱۵۶)

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَ رَحْمَةٌ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ (۱۵۷)

همان کسانی که چون بلا و آسیبی به آنان رسد گویند: ما مملوک خداییم و یقیناً به سوی او بازمی گردیم. (۱۵۶)

آنانند که درودها و رحمتی از سوی پروردگارشان بر آنان است و آنانند که هدایت یافته اند. (۱۵۷)

اضطرار : «نا امیدی از غیر خدا» « امیدواری فقط به خدا»

اضطرار : عاقل شدن و با فطرت متوجه فاطر شدن و توجه فطرت به فاطر یعنی : « اخلاص » و اخلاص

نهایت بندگی است

(زمر / ۱۱)

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ (۱۱)

بگو: من مأمورم که خدا را در حالی که ایمان و عبادت را برای او [از هر گونه شرکی] خالص می کنم، بپرستم.

(۱۱)

هُوَ الَّذِي يُسَوِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَّتْ بِكُمْ بَرْحٌ طَيِّبَةٌ وَفَرَحُوا بِهِ إِذَا جَاءَتْهُمْ رِيحٌ عَاصِفٌ وَ

جَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَنْجَيْنَا مِنْ هَٰذِهِ لَنُكَوِّنَنَّ مِنْ

الشَّاكِرِينَ (۲۲)

قَلَمًا أَنْجَيْنَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ يَعِزُّ الْحَقُّ يَأْتِيهِ النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ

فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (۲۳)

او کسی است که شما را در خشکی و دریا گردش می‌دهد، تا آن گاه که در کشتی‌ها باشید و کشتی‌ها مسافران‌ش

را با بادی ملایم و آرام حرکت دهند، و کشتی‌نشینان به آن باد ملایم و آرام شادمان شوند، ناگاه بادی تند و سخت

بر آن کشتی وزد و از هر طرف موجی سهمگین بر آنان تازد، و یقین کنند که در محاصره [امواج خطرناک] افتاده‌اند

[و راهی برای نجات ندارند]، [در آن هنگامه هلاکت بار] خدا را در حالی که ایمان و عبادت را از هر گونه شرکی

برای او خالص می‌کنند، می‌خوانند که: اگر ما را از این [عرصه هلاکت بار] نجات دهی، مسلماً و قطعاً از سپاس

گزاران خواهیم شد. (۲۲)

پس هنگامی که آنان را نجات بخشد، ناگهان در زمین به ناحق تجاوز و سرکشی می‌کنند. ای مردم! تجاوز و

سرکشی شما فقط به زیان خود شماست؛ [چند روزی محدود از] کالای زندگی دنیا [بهره می‌برید]؛ آن گاه

بازگشتان به سوی ماست؛ پس شما را به اعمالی که همواره انجام می‌دادید، آگاه می‌کنیم. (۲۳)

پس هر مخلوقی یا باید پُر ادّعا باشد یا پُر دعا

اللهم عجل لوليک الفرج